ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

Кафедра публічного управління та публічної служби

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з навчально-педагогічної роботи
_____ І.С. Чорнодід
"31" серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сталий розвиток в публічному управлінні

(шифр і назва навчальної дисципліни)

підготовки **бакалаврів**
(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність **D4 «Публічне управління та адміністрування»**
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма **Публічне управління та адміністрування**

Факультет **Юридичний**
(назва факультету)

Київ – 2026

Робочу програму навчальної дисципліни «Сталий розвиток в публічному управлінні» розроблено на основі освітньої програми та робочого навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування», та відповідних нормативних документів.

Розробник:
Васильєва Н.В., докттор наук з державного управління, професор.

Погоджено:
Гарант освітньої програми _____ Я.В. Качан

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри публічного управління та публічної служби
Протокол від «28» серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри публічного управління та публічної служби

_____ Я.В. Качан

«28» серпня 2026 року

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

Декан юридичного факультету _____ Я.В.Журавель

"28" серпня 2026 року, протокол № 1

Схвалено науково-методичною радою Академії
Протокол від "31" серпня 2026 року № 1

Голова _____ І.С. Чорнодід

"31" серпня 2026 року

© АПСВТ, 2026 рік
© Васильєва Н.В., 2026 рік

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена на основі Національної рамки кваліфікацій України, «Положення про організацію освітнього процесу в Академії праці, соціальних відносин та туризму» від 07 квітня 2026 року, Протокол № 7, освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня підготовки за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та інших відповідних нормативних документів.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів: 4</td><td>Галузь знань:
D Бізнес, адміністрування та право</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Змістових модулів – 2
Індивідуальні завдання з модульного контролю
Загальна кількість годин – 120/120</td><td rowspan="3">Спеціальність:
D4 Публічне управління та адміністрування</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 45
Тижневих годин для заочній формі навчання: аудиторних – 8, самостійної роботи студента – 12</td><td rowspan="11">Освітній рівень: перший (бакалавр)</td><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>14 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семінарські</td></tr>
<tr><td>10 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>- год.</td><td>- год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>96 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: екзамен</td></tr>
</table>

2. Пояснювальна записка

Вивчення основ сталого розвитку має ключове значення для формування сучасної, орієнтованої на людину, прозорої та відповідальної системи публічного управління. Усвідомлення ролі соціальних, економічних та екологічних чинників у процесі прийнятті управлінських рішень, наданні публічних послуг і розвитку територіальних громад і територій сприяє підвищенню ефективності, інклюзивності та доступності публічної політики. Це, в свою чергу, забезпечує розширення участі громадян у демократичних процесах, зменшення соціальної нерівності, зміцнення довіри до інституцій влади та наближення України до світових стандартів сталого розвитку.

Навчальна дисципліна є практико-орієнтованою, а її теоретико-методологічна основа забезпечує базову підготовку фахівців з публічного управління та адміністрування,

орієнтуючи їх на впровадження принципів сталого розвитку у всі сфери публічної політики. Дисципліна входить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів теоретичні знання, аналітичні навички та практичне розуміння застосування концепції сталого розвитку як сучасного інструменту публічного управління, що забезпечує баланс між економічним зростанням, соціальною справедливістю й екологічною безпекою, а також сприяє інтеграції України в глобальні процеси сталого розвитку.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Сталий розвиток у публічному управлінні» є:

– розкрити сутність, принципи, підходи, нормативно-правове забезпечення сталого розвитку;

– пояснити особливості інституційного забезпечення, взаємозв'язок між Цілями сталого розвитку, державними політиками та стратегіями розвитку;

– сформувати вміння оцінювати ефективність і результативність управлінських рішень з точки зору їхнього впливу на соціальну, економічну та екологічну сфери з урахуванням викликів воєнного стану та завдань повоєнного відновлення.

Міждисциплінарні зв'язки: дана дисципліна є складовою частиною циклу фундаментальних дисциплін для підготовки здобувачів за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування». Для опанування даної дисципліни потрібно попередньо пройти низку курсів, відповідно до навчального плану.

3. Результати навчання

Вивчення дисципліні формує у здобувачів програмні компетентності (загальні та спеціальні), які передбачені освітньою програмою підготовки бакалавра з галузі знань «Публічне управління та адміністрування»:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з 7 різних джерел.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.
СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.
СК12. Здатність до планування проблем розвитку територій з урахуванням специфіки повоєнного відновлення.

Програмні результати:

ПРН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.
ПРН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.
ПРН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.
ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.
ПРН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.
ПРН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.
ПРН13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.
ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.
ПРН17. Уміти враховувати особливості планування розвитку та повоєнного відновлення територій.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ***Соціально-економічний вимір сталого розвитку: світові та українські практики***

Тема 1. Подолання бідності, голоду та забезпечення гідного життя

Сутність та масштаби бідності, сучасні підходи до її вимірювання та індикатори подолання. Соціальна нерівність, регіональні диспропорції у доступі до доходів, послуг і можливостей. Продовольча безпека та доступ до якісного харчування. Роль аграрного сектору та продовольчої політики у забезпеченні продовольчої безпеки. Вплив збройного конфлікту на рівень бідності, зайнятість, доходи населення та продовольчу безпеку України. Соціально-економічні наслідки переміщення населення, руйнування житла, інфраструктури та підприємств. Державна політика підтримки вразливих категорій населення та роль територіальних громад. Формування якісного та інклюзивного ринку праці в умовах демографічних і воєнних викликів. Безробіття, трудова міграція, повернення ветеранів і внутрішньо переміщених осіб до економічної активності. Гідна праця, належні умови зайнятості та соціальна відповідальність бізнесу. Економічне відновлення як передумова зменшення бідності та соціальної нерівності. Взаємозв'язок Цілей сталого розвитку: 1 «Подолання бідності», 2 «Подолання голоду», 8 «Гідна праця та економічне зростання» і 10 «Скорочення нерівності». Національні та регіональні індикатори досягнення цілей сталого розвитку.

Тема 2. Здоров'я, освіта та гендерна рівність як основа людського розвитку

Людський розвиток: сутність, основні компоненти та Індекс людського розвитку (HDI). Людський капітал як стратегічний ресурс сталого розвитку держави та

територіальних громад. Здоров'я, освіта, соціальна захищеність і рівність можливостей як взаємопов'язані складові якості життя. Міцне здоров'я та благополуччя як фундаментальні права людини. Система охорони здоров'я в умовах війни: забезпечення доступності медичних послуг, відновлення пошкодженої медичної інфраструктури, розвиток реабілітаційних послуг, психічне здоров'я населення. Цифровізація охорони здоров'я, телемедицина, електронні медичні сервіси та інноваційні технології. Освіта для всіх як умова соціальної мобільності та відтворення людського капіталу. Доступність і безпечність освітнього процесу в умовах воєнного стану, дистанційне та змішане навчання, освітні втрати й механізми їх подолання. Освіта дорослих, професійна перепідготовка та навчання впродовж життя як інструменти адаптації до трансформацій ринку праці. Гендерна рівність, гендерні стереотипи та бар'єри в освіті, охороні здоров'я, зайнятості та професійному розвитку. Вплив війни на гендерні ролі, зайнятість і соціальне становище жінок і чоловіків. Розширення економічних можливостей жінок, підтримка підприємництва та лідерства. Гендерно чутливе публічне управління та бюджетування. Нормативно-правові та інституційні механізми забезпечення гендерної рівності. Взаємозв'язок Цілей сталого розвитку: 3 «Міцне здоров'я і благополуччя», 4 «Якісна освіта» та 5 «Гендерна рівність». Індикатори людського розвитку та оцінювання соціальної стійкості.

Тема 3. Сталий розвиток територіальних громад: інклюзія і доступність

Урбанізація, територіальна нерівність і сучасні виклики сталому розвитку міст і громад. Концепції інклюзивного та безбар'єрного розвитку територій. Соціальна інклюзія, рівність можливостей і права маломобільних груп населення. Універсальний дизайн як основа формування доступного середовища. Доступність житлової, соціальної, освітньої, медичної, транспортної та адміністративної інфраструктури. Безбар'єрність як комплексна характеристика території, що охоплює фізичну, інформаційну, цифрову, економічну та суспільно-громадянську доступність. Роль органів місцевого самоврядування у формуванні безбар'єрного середовища та інтеграції принципів безбар'єрності до стратегій розвитку громад. Війна, руйнування та відновлення міської, соціальної й критичної інфраструктури. Принцип «відбудувати краще, ніж було» та інтеграція безбар'єрності, безпеки й енергоефективності у процеси відновлення. Внутрішньо переміщені особи, ветерани, люди з інвалідністю, люди старшого віку та інші групи, потреби яких необхідно враховувати під час планування розвитку територій. Муніципальний транспорт і транспортна мобільність як фактор соціальної та просторової доступності. Доступний громадський транспорт, пішохідна інфраструктура, велосипедна мобільність. Концепція «міста коротких відстаней». «Розумні» міста, цифрові сервіси та технології управління міською інфраструктурою. Роль громадянського суспільства, бізнесу та мешканців у формуванні інклюзивних громад. Участь громадян у плануванні та моніторингу розвитку територій. Взаємозв'язок Цілей сталого розвитку: 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура» і 11 «Сталий розвиток міст і громад». Індикатори доступності, мобільності, інклюзивності та стійкості територій.

Тема 4. Соціальна та інституційна сталість: мир, справедливість і партнерство

Поняття соціальної та інституційної сталості, їх значення для довгострокового розвитку держави й територіальних громад. Соціальна згуртованість, довіра, солідарність і суспільна стійкість. Вплив війни, криз і соціальних конфліктів на інституційну спроможність держави та громад. Верховенство права, права людини та належне врядування в умовах воєнного стану. Баланс між вимогами безпеки та забезпеченням прав і свобод людини. Демократичні інститути, підзвітність, прозорість і відкритість публічного управління. Запобігання та протидія корупції, конфлікт інтересів, доброчесність публічної служби. Відкриті дані, електронне врядування та цифрові інструменти прозорості. Механізми громадської участі та контролю. Роль міжнародних організацій, зокрема ООН,

Європейського Союзу, Ради Європи та міжнародних фінансових інституцій, у підтримці України. Європейська інтеграція України та адаптація публічних інституцій до європейських принципів належного врядування. Міжнародна допомога, координація донорів і принципи ефективного використання ресурсів відновлення. Державно-приватне партнерство, міжмуніципальне та транскордонне співробітництво. Роль громадянського суспільства, волонтерського руху та соціально відповідального бізнесу у забезпеченні суспільної стійкості. Взаємозв'язок Цілей сталого розвитку: 16 «Мир, справедливість та сильні інституції» і 17 «Партнерство заради сталого розвитку». Індикатори інституційної спроможності, прозорості, підзвітності та суспільної довіри.

Змістовий модуль 2. ***Екологічний та ресурсний вимір сталого розвитку: вітчизняні та світові тенденції***

Тема 5. Вода та енергетика як стратегічні ресурси

Природні ресурси як основа соціально-економічного розвитку та національної безпеки. Принципи раціонального використання та відновлення природних ресурсів. Вода як стратегічний ресурс: доступ до безпечної питної води, водопостачання, водовідведення та санітарія. Стан водних ресурсів України та проблеми їх використання. Вплив війни на водну інфраструктуру, забруднення водних об'єктів, руйнування систем водопостачання та водовідведення. Наслідки масштабних техногенних і воєнних катастроф для водної безпеки. Управління водними ресурсами на басейновому та місцевому рівнях. Енергетична безпека як складова сталого розвитку. Вразливість енергетичної інфраструктури України в умовах війни, децентралізація енергопостачання та розвиток локальної енергетики. Енергоефективність житлових будівель, підприємств і громад. Відновлювані джерела енергії: сонячна, вітрова, біоенергетика, мала гідроенергетика. Енергетичні спільноти та можливості територіальних громад. Україна та європейський «зелений перехід». Поєднання енергетичної незалежності, економічної ефективності та екологічної безпеки. Інноваційні технології управління водними та енергетичними ресурсами, системи моніторингу та цифрового управління. Роль держави, громад, бізнесу та домогосподарств у забезпеченні ресурсної стійкості. Взаємозв'язок Цілей сталого розвитку: 6 «Чиста вода та належні санітарні умови» і 7 «Доступна та чиста енергія». Індикатори водної та енергетичної безпеки.

Тема 6. Відповідальне споживання та виробництво

Концепція відповідального споживання та сталого виробництва. Взаємозв'язок економічної діяльності, використання природних ресурсів і стану довкілля. Проблеми надмірного споживання, ресурсомісткості виробництва та утворення відходів. Ієрархія управління відходами: запобігання утворенню, повторне використання, сортування, переробка, відновлення та безпечне захоронення. Реформування системи управління відходами в Україні. Роль територіальних громад у створенні сучасної інфраструктури поводження з відходами. Циркулярна економіка як модель переходу від лінійного до замкненого використання ресурсів. Екодизайн, повторне використання продукції, ремонт, ресайклінг та промислова симбіозність. Зелені та соціальні інновації у сфері управління ресурсами. Європейська політика сталого виробництва і споживання, екологічні стандарти, екомаркування та екологічна сертифікація. Значення європейських вимог для українських виробників у процесі євроінтеграції. Відповідальне споживання як результат екологічної освіти та просвіти. Зміна споживчої поведінки, сортування відходів, повторне використання речей, свідоме споживання енергії та води. Зелене підприємництво, стартапи та нові бізнес-моделі. Сталий ринок праці як поєднання Цілей сталого розвитку 12 «Відповідальне

споживання та виробництво» і 8 «Гідна праця та економічне зростання». Індикатори ресурсоефективності, циркулярності та екологічної результативності.

Тема 7. Захист довкілля: кліматичні дії та збереження біорізноманіття

Екологічні засади сталого розвитку. Глобальна зміна клімату, її причини та соціально-економічні наслідки. Паризька кліматична угода та міжнародні механізми протидії зміні клімату. Кліматична політика ЄС та її значення для України. Національна кліматична політика України. Скорочення викидів парникових газів, адаптація до зміни клімату та розвиток низьковуглецевої економіки. Взаємозв'язок кліматичної політики з енергетикою, транспортом, промисловістю, сільським господарством і міським розвитком. Війна та довкілля: вплив бойових дій на ґрунти, воду, повітря, ліси, природоохоронні території та екосистеми. Екологічні ризики руйнування промислових об'єктів, інфраструктури та систем зберігання небезпечних речовин. Проблеми мінування територій і відновлення земель. Екологічні збитки та їх документування. Біорізноманіття як основа екосистемної стійкості. Ліси, степи, водно-болотні угіддя, природні парки та заповідні території України. Стан екосистем Чорного й Азовського морів, вплив воєнних дій на морське середовище. Відновлення деградованих екосистем і природоорієнтовані рішення. Роль держави, територіальних громад, громадських організацій, науковців і громадян у збереженні довкілля. Екологічний моніторинг, громадський контроль та екологічна відповідальність. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля та відновлення природних ресурсів України. Взаємозв'язок Цілей сталого розвитку: 13 «Пом'якшення наслідків зміни клімату», 14 «Збереження морських ресурсів» і 15 «Захист екосистем суші». Індикатори кліматичної, екологічної та екосистемної стійкості.

Тема 8. Інновації, технології та глобальні трансформації сталого розвитку

Інновації як рушій економічного, соціального та екологічного розвитку. Ціль сталого розвитку 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура». Взаємодія держави, бізнесу, науки та громадянського суспільства у створенні та поширенні інновацій. Національні та регіональні інноваційні екосистеми. Цифрова трансформація як інструмент сталого розвитку. Цифрові публічні послуги, відкриті дані, штучний інтелект, цифрові платформи та технології управління територіями. «Розумні» міста та громади. Використання цифрових технологій для моніторингу інфраструктури, енергоспоживання, мобільності та стану довкілля. Цифрова нерівність, цифрова доступність та ризики технологічного виключення окремих груп населення. Кібербезпека, захист персональних даних, інформаційна стійкість та етичні аспекти використання штучного інтелекту в публічному управлінні. Індустрія 4.0, автоматизація, роботизація, Інтернет речей, великі дані та штучний інтелект. Їх вплив на продуктивність, зайнятість, структуру ринку праці та систему професійних компетентностей. Зелені технології, енергоефективність, чисті технології та декарбонізація виробництва. Біотехнології, екологічні інновації та технології відновлення довкілля. Інноваційні рішення у сфері управління відходами, водними та енергетичними ресурсами. Технології моніторингу та прогнозування природних і техногенних ризиків. Україна у глобальних технологічних трендах. Вплив війни на розвиток інновацій, технологічного підприємництва та оборонних і цивільних технологій. Використання інновацій для забезпечення стійкості критичної інфраструктури, відновлення територій та модернізації економіки. Європейський досвід технологічної та зеленої трансформації. Перспективи України в європейському інноваційному просторі. Баланс між технологічним прогресом, економічною ефективністю, соціальною справедливістю та екологічною безпекою.

5. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. *Соціально-економічний вимір сталого розвитку: світові та українські практики*												
Тема 1. Подолання бідності, голоду та забезпечення гідного життя	15	3	1			11	14	1	1			12
Тема 2. Здоров'я, освіта та гендерна рівність як основа людського розвитку	15	3	1			11	15	2	1			12
Тема 3. Сталий розвиток територіальних громад: інклюзія і доступність	15	2	2			11	16	2	2			12
Тема 4. Соціальна та інституційна сталість: мир, справедливість і партнерство	15	2	1			12	15	2	1			12
Разом за модулем 1	**60**	**10**	**5**			**45**	**60**	**7**	**5**			**48**
Змістовий модуль 2. *Екологічний та ресурсний вимір сталого розвитку: вітчизняні та світові тенденції*												
Тема 5. Вода та енергетика як стратегічні ресурси	15	3	1			11	14	1	1			12
Тема 6. Відповідальне споживання та виробництво	15	3	1			11	15	2	1			12
Тема 7. Захист довкілля: кліматичні дії та збереження біорізноманіття	15	2	2			11	16	2	2			12
Тема 8. Інновації, технології та глобальні трансформації сталого розвитку	15	2	1			12	15	2	1			12
Разом за модулем 2	**60**	**10**	**5**			**45**	**60**	**7**	**5**			**48**
Усього годин	**120**	**20**	**10**			**90**	**120**	**14**	**10**			**96**

6. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	*Тема 1.* Подолання бідності, голоду та забезпечення гідного життя	1	1
2.	*Тема 2.* Здоров'я, освіта та гендерна рівність як основа людського розвитку	1	1
3.	*Тема 3.* Сталий розвиток територіальних громад: інклюзія і доступність	2	2
4.	*Тема 4.* Соціальна та інституційна сталість: мир, справедливість і партнерство	1	1
5.	*Тема 5.* Вода та енергетика як стратегічні ресурси	1	1
6.	*Тема 6.* Відповідальне споживання та виробництво	1	1
7.	*Тема 7.* Захист довкілля: кліматичні дії та збереження біорізноманіття	2	2
8.	*Тема 8.* Інновації, технології та глобальні трансформації сталого розвитку	1	1
9.	**РАЗОМ**	**10**	**10**

7. Самостійна та індивідуальна робота

Самостійна робота здобувача (СРС) – це форма організації навчального процесу, яка дозволяє здобувачу опанувати навчальний матеріал поза аудиторією шляхом: самостійного опанування лекційного матеріалу, додаткових тем або питань для поглибленого розуміння вивченого матеріалу; виконання завдань на семінарські (практичні, лабораторні) заняття; підготовки до поточного та заключного контролю; виконання індивідуальних завдань: пошук та аналіз джерел за обраною проблематикою, написання рефератів (за визначеною темою), фахових статей або тез у матеріали наукових конференцій, аналітичних записок тощо. Тематична доповідь за результатами письмової роботи та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

№	Тема і зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1.	**Подолання бідності, голоду та забезпечення гідного життя** (робота з рекомендованою літературою; підготовка до семінарського заняття: ознайомитися з теоретичними основами проблематики, на основі наданого викладачем матеріалу (розв'язання практичної задачі) запропонувати управлінські рішення щодо ефективного поєднання економічного зростання та соціальної справедливості)	11	12
2.	**Здоров'я, освіта та гендерна рівність як основа людського розвитку** (робота з рекомендованою літературою; підготовка до семінарського заняття: ознайомитися з теоретичними основами проблематики, на основі наданого викладачем матеріалу (розв'язання практичної задачі) обґрунтувати, чи	11	12

	можливий сталий розвиток суспільства без забезпечення гендерної рівності, та визначити роль державної політики у її забезпеченні)		
3.	**Сталий розвиток територіальних громад: інклюзія і доступність** (робота з рекомендованою літературою; підготовка до семінарського заняття: ознайомитися з теоретичними основами проблематики, на основі наданого викладачем матеріалу (розв'язання практичної задачі) запропонувати управлінські рішення щодо формування інклюзивних безбар'єрних українських міст і територіальних громад у процесі післявоєнного відновлення)	11	12
4.	**Соціальна та інституційна сталість: мир, справедливість і партнерство** (робота з рекомендованою літературою; підготовка до семінарського заняття: ознайомитися з теоретичними основами проблематики, на основі наданого викладачем матеріалу (розв'язання практичної задачі) обґрунтувати співвідношення ролі інституцій та партнерства у забезпеченні соціальної та інституційної сталості)	11	12
5.	**Вода та енергетика як стратегічні ресурси** (робота з рекомендованою літературою; підготовка до семінарського заняття: ознайомитися з теоретичними основами проблематики, на основі наданого викладачем матеріалу (розв'язання практичної задачі) оцінити перспективи забезпечення населення стратегічними ресурсами до 2030 року та визначити основні управлінські, економічні й технологічні передумови її досягнення)	11	12
6.	**Відповідальне споживання та виробництво** (робота з рекомендованою літературою; підготовка до семінарського заняття: ознайомитися з теоретичними основами проблематики, на основі наданого викладачем матеріалу (розв'язання практичної задачі) обґрунтувати можливість поєднання виробничих процесів із принципами екологічної відповідальності та запропонувати відповідні управлінські механізми)	11	12
7.	**Захист довкілля: кліматичні дії та збереження біорізноманіття** (робота з рекомендованою літературою; підготовка до семінарського заняття: ознайомитися з теоретичними основами проблематики, на основі наданого викладачем матеріалу (розв'язання практичної задачі) оцінити можливості відновлення природних екосистем після масштабних воєнних руйнувань і визначити пріоритетні напрями державної, регіональної та місцевої екологічних політик)	11	12
8.	**Інновації, технології та глобальні трансформації сталого розвитку** (робота з рекомендованою літературою; підготовка до семінарського заняття: ознайомитися з теоретичними основами проблематики, на основі наданого викладачем матеріалу (розв'язання практичної задачі) оцінити потенціал України для формування лідерських позицій у сфері зелених технологій у Східній Європі та визначити ключові управлінські, інноваційні й інвестиційні передумови їх розвитку)	12	12

9.	***Разом***	***90***	***96***

8. Методи навчання та форми оцінювання

При викладанні дисципліни застосовуються різні методи навчання. Зокрема, на семінарських заняття проводяться: робота в малих групах; дискусії у форматі круглого столу, мозкові атаки, що дозволяє під час розв'язання складних завдань, здійснювати обмін думками, формулювати та висловлювати власну точку зору, критично оцінювати власні ідеї і колег, переконувати опонентів, обирати оптимальний варіант тощо; кейс-метод передбачає огляд реальних проблемних управлінських ситуацій, складних конфліктних випадків та інше; презентації надають уяву про певні досягнення і результати проведеної роботи.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ (МН)
МН1 – словесний метод (лекція, проблемне викладання, дискусія тощо);
МН2 – індукція і дедукція (логічний аспект);
МН3 – стимулювання та мотивація до навчання (зацікавлення та відповідальне ставлення);
МН4 – письмовий та усний контроль і самоконтроль;
МН5 – проблемно-пошуковий (творче мислення та пізнавальна активність);
МН6 – самостійна робота (управління навчанням);
МН7 – наочні (презентація, ілюстрація, демонстрація, спостереження);
МН8 – практична робота (практичні, семінарські, творчі завдання);
МН9 – робота з навчально-методичною та науковою літературою, нормативно-правовою базою й інтернет джерелами (конспектування, тезування, аналіз);
МН10 – відеометод (використання інформаційних технологій, комп'ютерних засобів навчання: дистанційні, веб-орієнтовані, мультимедійні тощо);
МН11 – ситуацій, робота в парах;
МН12 – дослідний (класифікація, узагальнення, систематизація, проблемно-пошуковий, евристичний, виділення проблемного та пріоритетного в навчальному матеріалі);
МН13 – аналізу і діагностики ситуацій;
МН14 – проектний, кейс-метод, моделювання;
МН15 – практичні (постановка та виконання проблемно-ситуаційних завдань, програмування);
МН16 – інструктаж, консультування;
МН17 – брейнстормінг (мозковий штурм), ігрові (ділові, імітаційні ігри).

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ – за:
ФО1 – спостереження, аналіз результатів виконання практичних і самостійних завдань;
ФО2 – тестові завдання;
ФО3 – аналіз відповідей під час екзамену/заліку;
ФО4 – аналіз контрольних робіт;
ФО5 – аналіз звітної документації;
ФО6 – публічний захист;
ФО7 – зміст і форму презентації виконаних завдань;
ФО8 – участь у практичних заходах;
ФО9 – розв'язання завдань на прикладі реальних об'єктів (кейс-ситуації, ділові ігри тощо);
ФО10 – комплексність звіту (реферату, есе тощо);
ФО11 – роботу в команді;
ФО12 – використання сучасних інформаційних технологій;
ФО13 – творчий підхід у процесі наукового пошуку;
ФО14 – зміст і форму аналітичних робіт.

9. Контрольні заходи

Вибір методів контролю знань доводиться здобувачам до відома на першому семінарському занятті.

Поточний контроль – при оцінюванні засвоєння здобувачами навчального матеріалу враховується їх активність під час лекційних і семінарських занять, результати виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань, може проводитись проміжне тестування.

Модульний контроль є частиною поточного контролю, проводиться наприкінці кожного змістового модулю та дозволяє перевірити засвоєння здобувачем пройденого матеріалу шляхом проведення тестування або контрольної роботи.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену/заліку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної та заочної форм навчання

№	Види роботи	Змістові модулі (всього балів)		Підсумковий контроль	Загальна сума
		Модуль 1	Модуль 2		
1.	Відвідування лекцій та участь в інтерактивній взаємодії під час лекції	10	10		20
2.	Активність на семінарських (практичних) заняттях	15	15		30
3.	Модульний контроль	10	10		20
4.	Екзамен/залік	-	-	30	30
5.	**Разом**	**35**	**35**	**30**	**100**

Критерії оцінювання.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру розподіляються наступним чином: робота на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях (відповіді, виконання завдань, захист робіт), пропуски підлягають обов'язковому відпрацюванню на консультаціях шляхом проведення індивідуальних співбесід за темами відповідних занять. Загальна сума становить 70 балів. Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Здобувач, який повністю виконав програму навчальної дисципліни (відвідування лекцій, робота на семінарських заняттях, модульний контроль тощо) допускається до підсумкового контролю.

Підсумковим контролем є екзамен/залік – 30 балів, який здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Академії праці, соціальних відносин і туризму».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова системаоцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A** – відмінно	**5** – відмінно
82 – 89	**B** – дуже добре	**4** – добре
74 – 81	**C** – добре	
64 – 73	**D** – задовільно	**3** – задовільно
60 – 63	**E** – достатньо	
35 – 59	**FX** – незадовільно з можливістю повторного складання	**2 –** незадовільно

0 – 34	**F** – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

10. Питання для самоконтролю

1. Що таке бідність та які існують підходи до її визначення?
2. Які методи та індикатори використовуються для вимірювання рівня бідності?
3. У чому проявляється соціальна нерівність та які чинники її зумовлюють?
4. Що таке продовольча безпека та які її основні складові?
5. Яку роль відіграє аграрний сектор у забезпеченні продовольчої безпеки?
6. Як війна впливає на рівень бідності, зайнятість і доходи населення України?
7. Які соціально-економічні наслідки має вимушене переміщення населення?
8. Які інструменти державної політики застосовуються для підтримки вразливих категорій населення?
9. Яку роль відіграють територіальні громади у подоланні бідності та соціальної нерівності?
10. Що таке гідна праця та які умови необхідні для формування інклюзивного ринку праці?
11. Як економічне відновлення може сприяти зменшенню бідності та соціальної нерівності?
12. Яким є взаємозв'язок Цілей сталого розвитку 1, 2, 8 і 10?
13. Що таке людський розвиток та які його основні складові?
14. Що характеризує Індекс людського розвитку (HDI)?
15. Чому людський капітал є стратегічним ресурсом сталого розвитку?
16. Як взаємопов'язані здоров'я, освіта та соціальна захищеність населення?
17. Які основні виклики постали перед системою охорони здоров'я України в умовах війни?
18. Яку роль відіграють цифрові технології у забезпеченні доступності медичних послуг?
19. Що таке освітні втрати та які механізми їх подолання застосовуються в Україні?
20. Яке значення мають дистанційне та змішане навчання в умовах воєнного стану?
21. Що таке гендерна рівність та які основні бар'єри перешкоджають її забезпеченню?
22. Як війна впливає на гендерні ролі та соціально-економічне становище населення?
23. Що таке гендерно чутливе публічне управління та бюджетування?
24. Яким є взаємозв'язок Цілей сталого розвитку 3, 4 і 5?
25. Що таке сталий розвиток територіальної громади?
26. У чому полягає сутність соціальної інклюзії та рівності можливостей?
27. Що означають поняття «доступність» та «безбар'єрність»?
28. Які основні види бар'єрів існують у сучасному середовищі?
29. Що таке універсальний дизайн та які його основні принципи?
30. Які групи населення потребують особливої уваги під час формування безбар'єрного середовища?
31. Яку роль відіграють органи місцевого самоврядування у забезпеченні безбар'єрності?
32. Як принцип безбар'єрності має враховуватися у процесах відновлення українських громад?
33. Яке значення має транспортна мобільність для соціальної та просторової доступності?
34. Як цифрові технології можуть сприяти інклюзивному розвитку територіальних громад?
35. Яку роль відіграють громадяни, громадські організації та бізнес у формуванні інклюзивних громад?
36. Яким є взаємозв'язок Цілей сталого розвитку 9 і 11 із розвитком безбар'єрного середовища?
37. Що таке соціальна та інституційна сталість?
38. Яке значення мають соціальна згуртованість, довіра та солідарність для суспільної стійкості?
39. Як війна впливає на інституційну спроможність держави та територіальних громад?

40. Чому верховенство права є необхідною умовою сталого розвитку?
41. Як забезпечується баланс між вимогами безпеки та правами людини в умовах воєнного стану?
42. Які принципи характеризують належне врядування?
43. Які механізми забезпечують прозорість і підзвітність публічного управління?
44. Яке значення мають доброчесність публічної служби та антикорупційна політика?
45. Яку роль відіграють громадянське суспільство та волонтерський рух у забезпеченні суспільної стійкості?
46. Яке значення має міжнародне партнерство для відновлення та сталого розвитку України?
47. Що таке державно-приватне, міжмуніципальне та транскордонне партнерство?
48. Яким є взаємозв'язок Цілей сталого розвитку 16 і 17?
49. Чому вода та енергія належать до стратегічних ресурсів держави?
50. Що таке водна безпека та які її основні складові?
51. Які основні проблеми використання водних ресурсів існують в Україні?
52. Як війна впливає на водні ресурси та водну інфраструктуру України?
53. Що таке енергетична безпека та які її основні складові?
54. Які основні загрози енергетичній безпеці України виникли внаслідок війни?
55. Що таке децентралізація енергопостачання та яке її значення для територіальних громад?
56. Які переваги та обмеження розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні?
57. Яку роль можуть відігравати територіальні громади у забезпеченні енергетичної стійкості?
58. Яке значення має енергоефективність для сталого розвитку?
59. Які інноваційні технології можуть застосовуватися для ефективного управління водними та енергетичними ресурсами?
60. Яким є взаємозв'язок Цілей сталого розвитку 6 і 7?
61. Що означає відповідальне споживання та стале виробництво?
62. Які екологічні та соціально-економічні наслідки має надмірне споживання?
63. Що таке ресурсоефективність та яке її значення для сталого розвитку?
64. У чому полягає сутність циркулярної економіки?
65. Чим відрізняються лінійна та циркулярна моделі економіки?
66. Які основні принципи сучасного управління відходами?
67. Які проблеми у сфері поводження з відходами є актуальними для України?
68. Яку роль відіграють територіальні громади в управлінні відходами?
69. Що таке зелене підприємництво та які його основні особливості?
70. Які інструменти публічного управління можуть стимулювати відповідальне виробництво та споживання?
71. Яке значення мають європейські екологічні стандарти для українських виробників?
72. Яким є взаємозв'язок Цілей сталого розвитку 8 і 12?
73. Що таке зміна клімату та які її основні причини?
74. Які основні положення та цілі Паризької кліматичної угоди?
75. У чому полягають основні напрями кліматичної політики України?
76. Які соціально-економічні наслідки зміни клімату?
77. Які основні екологічні наслідки війни для України?
78. Як воєнні дії впливають на ґрунти, водні ресурси, ліси та природоохоронні території?
79. Які екологічні наслідки має мінування територій?
80. Що таке біорізноманіття та яке його значення для сталого розвитку?
81. Які основні загрози біорізноманіттю існують в Україні?
82. Що таке природоорієнтовані рішення та як вони можуть використовуватися у відновленні територій?
83. Яку роль відіграють держава, територіальні громади та громадянське суспільство у

захисті довкілля?
84. Яким є взаємозв'язок Цілей сталого розвитку 13, 14 і 15?
85. Що таке інновації та яку роль вони відіграють у забезпеченні сталого розвитку?
86. У чому полягає сутність Індустрії 4.0?
87. Як цифровізація сприяє сталому розвитку держави та територіальних громад?
88. Які цифрові технології можуть використовуватися у публічному управлінні?
89. Що таке «розумне місто» та які його основні характеристики?
90. Які можливості створює штучний інтелект для сталого розвитку?
91. Які ризики цифровізації необхідно враховувати у публічному управлінні?
92. Що таке цифрова нерівність та які механізми її подолання?
93. Яку роль відіграють зелені технології у сталому розвитку та післявоєнному відновленні України?
94. Як інновації можуть сприяти енергоефективності та декарбонізації економіки?
95. Які можливості та виклики створює технологічний розвиток для України в умовах війни та відновлення?
96. Які передумови необхідні для посилення позицій України у сфері зелених та інноваційних технологій?

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс з вивчення дисципліни складається з робочої програми, анотації, тестових завдань для контролю й інших матеріалів, необхідних для забезпечення освітнього процесу.

12. Список рекомендованих джерел

Основна та додаткова література:

1. Васильєва Н. В. Електронні публічні послуги як складова регіональної політики цифрової трансформації та сталого розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2025. № 9.
2. Васильєва Н. В. Забезпечення доступності публічних послуг через синергію електронного врядування, цифрової комунікації та національної безпеки. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2025. № 17. URL : https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-17-02-05
3. Васильєва Н. В., Васильєва О. І. Безпекове існування територіальних громад в Україні: державно-управлінський аспект. *Право та державне управління*. 2022. № 1. С. 209-215. URL : https://doi.org/10.32840/pdu.2022.1.31
4. Васильєва Н. В., Васильєва О. І., Приліпко С. М., Шевченко Н. О. Публічне управління рекреаційним природокористуванням на засадах сталого інклюзивного розвитку в умовах урбанізації. *Науковий вісник : Державне управління*. 2024. № 2(16). С. 90-100. URL : https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-2(16)-90-100
5. Васильєва Н. В., Приліпко С. М., Васильєва О. І., Шевченко Н. О. Пріоритетні напрями повоєнного екологічного відновлення як складової сталого розвитку українських територій. *Науковий вісник : Державне управління*. 2024. № 1(15). С. 133-145. URL : https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-1(15)-133-145
6. Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1190-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80#Text
7. Деякі питання збереження української частини природного об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО "Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи" та сталого розвитку прилеглих до нього територій : розпорядження Кабінету Міністрів

України від 21.11.2018 р. № 892-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892-2018-%D1%80#Text

8. Європейська зелена угода. URL : https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en?utm_source=chatgpt.com

9. Наказ про затвердження Методичних рекомендацій щодо методології складення показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI). URL : https://thedigital.gov.ua/regulations/nakaz-pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-metodologiyi-skladennya-pokaznikiv-indeksu-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-desi

10. Офіційний сайт Верховної Ради України (нормативно-правові акти, які визначають сталий розвиток). URL :

11. Офіційний сайт ООН. URL : https://www.un.org/en

12. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text

13. Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів : постанова Верховної Ради України від 24.12.1999 р. № 1359-XIV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1359-14#Text

14. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text

15. Про схвалення Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2027 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.08.2024 р. № 821-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2024-%D1%80#Text

16. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2024 р. № 1015-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text

17. Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 р. № 1155-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1155-2022-%D1%80#Text

18. Про схвалення Стратегії комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції на період до 2025 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 р. № 1203-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2023-%D1%80#Text

19. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text

20. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019 URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text

21. ПРООН в Україні. URL : https://www.undp.org/uk/ukraine

22. Публічне управління та адміністрування : навч.-практ. посіб. (для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ОПП за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування») / Н. Балашова, Н. Васильєва, В. Воротін, А. Іванов, Я. Качан та ін. ; за наук. ред. д-ра наук держ. упр., проф. Н. В. Васильєвої; канд. наук держ. упр., доц. Я. В. Качан та канд. наук держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2025.

23. Публічне управління: правові, організаційні та соціальні проблеми розвитку : монографія / за наук. ред. : д.держ.упр., проф. М. І. Лахижі; к.держ.упр., доц. Я. В. Качан, канд. держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2025.

24. Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат від 22.05.2003 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_164#Text

25. Стратегія розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року. URL :

https://thedigital.gov.ua/regulations/strategiya-rozvitku-innovacijnoyi-diyalnosti-ukrayini-na-period-do-2030-roku

26. Україна: швидка оцінка завданої шкоди та потреба на відновлення (RDNA4) / Лютий 2022 – грудень 2024. URL : https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099052925103531065

27. Цілі сталого розвитку / Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. URL : https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku

28. Цілі сталого розвитку. URL : https://sdgs.un.org/goals?utm_source=chatgpt.com

29. Цілі сталого розвитку: Україна : національна доповідь. 2017. URL : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf